BÆRUM KOMMUNE

(Forslag til) Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023-40

(FORSLAG TIL) PLANPROGRAM

02.11.2022

BÆRUM KOMMUNE

22/207650

Dokumentid 6092309

BÆRUM KOMMUNE

Innhold

FORORD....2

OM KOMMUNEDELPLAN FOR KULTURMILJØ OG KULTURLANDSKAP....2

Kommunens rolle i forvaltning av kulturarven....2

BAKGRUNN....3

Planens hensikt....3

MÅL OG FØRINGER FOR PLANARBEIDET....4

Nasjonale føringer....4

Regionale føringer....4

Lokale føringer....5

DAGENS SITUASJON OG UTFORDRINGER....6

Tap av SEFRAK registrerte bygninger....7

FOKUS OG OPPGAVER I PLANARBEIDET....7

Forhold til overordnede målsettinger....8

Planens oppbygging....8

Registreringer....8

Digitalisering....9

HANDLINGSDELEN....9

FREMDRIFT....11

MEDVIRKNING....11

Forord

FN's bærekraftsmål ligger til grunn for kommunens utvikling med fokus på klima og miljø, sosial og økonomisk bærekraft. I Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 23.06.2021, er det satt mål for klima- og miljømessig bærekraft, økonomisk bærekraft og sosial bærekraft. Samfunnsdelens mål og strategier skal konkretiseres og prioriteres gjennom underliggende planer og tiltak for utviklingen av Bærumssamfunnet. Mål og strategier knyttet til klima/miljø, kvalitet i våre omgivelser; identitet og bokvaliteter, er spesielt relevante for dette planarbeidet. Kulturarvens viktige rolle i klima-/miljø debatten inn mot det grønne skiftet mot en mer sirkulærøkonomi skal belyses i dette planarbeidet.

Bærums kulturarv representerer både miljømessige, kulturelle, sosiale og økonomiske verdier som er en ressurs for hvordan vi forstår oss selv og verden rundt oss. I det dagligdagse er man kanskje ikke så oppmerksom på egen kulturarv og kulturmiljøene rundt en. Hvor viktig dette er for vår identitet og tilhørighet blir først tydelig når de forsvinner eller endres. Begrepet *kulturmiljøer* er en samlebetegnelse for *kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap*, innført av regjeringen i april 2020, i *«Stortingsmelding 16 - Nye mål i kulturmiljøpolitikken»*.

Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

Historisk har det vært mest vanlig å verne om monumentale praktbygninger og anlegg. I dag blir det lagt mer vekt på å bevare kulturmiljø i form av sammenhenger og helhet fra «hvermannsens» liv og virke.

Om kommunedelplan for kulturmiljø og kulturlandskap

Kommunedelplan for kulturmiljø og kulturlandskap er en tematisk kommunedelplan, i tråd med plan- og bygningsloven § 11-1, og følger prosessreglene etter nevnt lovverk. Kommunedelplanen for Bærums kulturmiljøer og kulturlandskaper vil bare være juridisk bindende i den grad registreringene den inneholder er videreført i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner med markeringer i plankart og tilhørende bestemmelser.

En kulturminneplan er kommunen sin oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer og inneholder en plan for forvaltningen av disse. Planen gir kunnskap om fortida og avklarer hvilke kulturminner en vil ta vare på i framtida (og på hvilken måte).

Kulturminner og kulturmiljøer kan være tema for en egen kommunedelplan utarbeidet etter plan- og bygningslovens regler. Gjennom arbeidet med planen velger kommunen ut verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, samt prioriterer virkemidler og tiltak for disse.

Planen skal ha en handlingsdel med tiltak som revideres årlig og koples til kommunens økonomiplan (jf. plan- og bygningsloven § 11.2). (Riksantikvaren.no)

Plan- og bygningsloven stiller krav om planprogram for alle regionale planer og kommuneplaner. Planprogrammet skal avklare hvordan arbeidet med en kulturminneplan skal organiseres, omfanget og innholdet i planen og medvirkning.

Kommunens rolle i forvaltning av kulturarven

Riksantikvaren og fylkeskommunen har ansvar for vern av fredete kulturmiljøer etter Kulturminneloven, og kommunen har ansvar for vern etter plan- og bygningsloven.

Antallet vernede kulturmiljøer etter plan- og bygningsloven er langt høyere enn antallet som er fredet etter Kulturminneloven. Kommunen har derfor en svært viktig rolle i arbeidet om forvaltningen av vår felles kulturarv for ettertiden. De to viktigste verktøyene i dette arbeidet er utarbeidelse av hensynssoner for kulturmiljø i arealplaner samt ha en ajourført kommunedelplan for kulturmiljøer som kan peker på lokalt viktige kulturmiljøer. Kommunen har som bygningsmyndighet ansvar for å behandle søknader om tiltak som kan berøre verneverdier i kulturlandskap og kulturmiljøer. I Bærum kommune blir slike søknader forelagt enhet for «Kulturvern» for uttalelse.

Bakgrunn

Gjeldende *«Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum 2010-2020»,* vedtatt desember 2009, har vært et viktig verktøy i kulturminneforvaltningen frem til d.d. Planens handlingsdel har ikke vært rullert de seneste 12 årene, og er mer eller mindre fullført. Kunnskapsgrunnlaget og planens struktur, innhold og begrepsbruk bør oppdateres, og behovet for en ajourført kommunedelplan for kulturmiljøer i Bærum er nå betydelig.

Kommunedelplanen inngår i et planhierarki hvor kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er førende for videre planer og strategier. KDP for kulturminner, kulturmiljø og landskap bør oppdateres mht. hvordan forvaltning av kulturarven skal bidra til kommunens overordnede mål for samfunnsutviklingen, vedtatt i Kommuneplanens Samfunnsdel (vedtatt 23.06.21). Det er i tillegg behov for en oppdatering og opprydding av innhold, den tematiske oppbyggingen av planen samt oppdatering av begrepsbruk for samsvar mot nasjonale føringer. Det er også en ambisjon at planen skal bidra til tydeligere føringer i form av veiledninger og videreføre arbeidet med verdisetting av kulturminner.

Planens hensikt

Formålet med planen å gi en oversikt over viktige kulturhistoriske verdier, vise tydelig hvordan forvaltning av kulturminner, -miljø og -landskap kan bidra til bedre måloppnåelse med hensyn til overordnede mål, og utarbeide en handlingsplan for prioriterte kulturminner og kulturmiljøer.

Planen skal danne et grunnlag for vurdering av behov for konsekvensutredninger i plansaker, definisjon/etablering og konkretisering av hensynssoner, utforming av generelle bestemmelser i kommuneplanens arealdel og reguleringsarbeid, samt være fundamentet for en bærekraftig forvaltning og formidling av Bærums kulturarv. Kulturarvens viktige rolle i klima-/miljødebatten inn mot det grønne skiftet mot en mer sirkulærøkonomi skal belyses i dette planarbeidet.

Planen skal videre skape og bygge opp under større forutsigbarhet i saker der kulturmiljøer blir berørt og har som mål å være et bidrag til et godt samarbeid mellom ulike sektorer innad i kommunen, offentlige etater, næringslivet, private eiere og foreninger/organisasjoner.

Planen baserer seg på erfaringer fra tidligere «kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum», registreringer og annen muntlig og skriftlig informasjon. Oppdatering av eksisterende kartlegginger vil suppleres med nye registreringer og innarbeides i planen. Oppdatert kunnskap vil legges til grunn for oppdatert lister (verdisetting) over de mest verdifulle kulturmiljøene i Bærum. Verdivurderingen skal synliggjøres og kartfestes. Prioritering og kartfesting er en forutsetning for at intensjonene til planen fremstår som tydelig og klart lesbar.

Mål og føringer for planarbeidet

Nasjonale føringer

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging understreker at kulturminner og kulturmiljøer er viktig for identitet og tilknytning, og er en viktig ressurs for næringsutvikling. De viktigste årsakene til tap eller svekking av kulturminneverdiene er økende utbyggingspress og manglende bruk av bygningsmiljøer, som følge av nedleggelser i tradisjonell industri og gårdsdrift. Det forventes at kommunen identifiserer, verdsetter og forvalter verneverdige kulturminner i tråd med nasjonale mål, og ivaretar disse i kommunale planer. Videre forventes det at tilgjengelig kunnskap tas i bruk og at de samlede virkningene synliggjøres og tas hensyn til. Det forventes også at arkitektur, kulturminner, landskapsverdier, vann og grønne elementer tas i bruk som ressurser i samfunnsutviklingen.

Regjeringens mål for kulturminnepolitikken er at *«Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljø skal tas vare på som bruksressurser og grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping. Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljø som dokumenterer geografisk, sosial, etnisk, næringsmessig og tidsmessig bredde, skal gis varig vern gjennom freding»*.

NOU 2002: 1 «fortid former framtid –utfordringer i en ny kulturminnepolitikk»

Kulturminner og kulturmiljø er en ressurs i seg selv. Kulturminner og kulturminnepolitikken er et ledd i en større samfunnsmessig sammenheng.

St.meld.nr.16 (2019-2020) «Nye mål i kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold»

Det er viktig og nødvendig at forvaltningen av kulturmiljø ses i sammenheng med og er en integrert del av den øvrige klima- og miljøforvaltningen. Denne koblingen er også blitt aktualisert gjennom klimaendringenes effekt på kulturmiljøet. Samtidig kan bevaring av kulturmiljø bidra til reduksjon av klimagassutslipp og til den sirkulære økonomien.

Askeladden

Askeladden er Riksantikvarens offisielle database over freda kulturminner og kulturmiljøer i Norge. Databasen omfatter arkeologiske kulturminner som er automatisk fredet, eller som krever videre undersøkelser før fredningsstatus kan fastsettes (uavklart vernestatus), nyere tids kulturminner som er fredet, midlertidig fredet, vernet etter plan- og bygningsloven eller ansett som verneverdige. Askeladden er et viktig verktøy for bl.a. kulturminneforvaltningen.

Riksantikvarens register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA)

Riksantikvaren utarbeider et register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse. Dette vil være et verktøy for kommunene slik at de kan ivareta viktige landskapsverdier i sin planlegging. I Bærum er Tanumplatået med Hornimarka ført inn i KULA-registeret.

Regionale føringer

Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus (25.11.2019)

Følgende hovedmål og delmål videreføres fra fylkes-delplan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus Spor for framtiden (2007-2018):

HOVEDMÅL:

- Ta vare på og bruke kulturminner som en positiv ressurs i Akershus, og derigjennom bidra til økt kulturforståelse, identitet og tilhørighet, trivsel og verdiskaping.

DELMÅL:

- Bevare et utvalg av kulturminner, kultur-miljøer og kulturlandskap som gjenspeiler mangfoldet og særpreget ved kulturhistorien i Akershus.
- Innhente, skape og formidle kunnskap om kulturarven og gjennom dette øke forståelsen for dens betydning i samfunnet.
- Forvalte kulturminner, kulturmiljøer og kultur-landskap som en integrert del av en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.

Om klima og miljø heter det seg her at; «Et varmere og fuktigere klima vil by på utfordringer for kulturminnene. Fuktskader, korrosjon, råte og flomskader vil øke behovet for vedlikehold av bygninger. Klimaendringene kan også bidra til at arkeologiske kulturminner brytes ned raskere. Det er en viktig oppgave å redusere risikoen for skader på kulturminnene fra plutselige hendelser som stormflo, flom, ekstremvær, brann og ras. Det er behov for å styrke kompetansen, og vi har behov for oversikter over truede kulturminner».

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2040

Ny samfunnsdel ble vedtatt 23.06.2021, og legger FN's bærekraftsmål til grunn for kommunens utvikling. Planen har tre satsningsområder; klima og miljø, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Alle underliggende planer skal følge opp denne planen med konkretisering, prioritering og tiltak for utviklingen av Bærumssamfunnet.

Planens fire hovedmål er fulgt opp med undermål og strategier, hvorav mål og strategier knyttet til klima og miljø samt identitet og bokvaliteter er spesielt relevante for dette planarbeidet. Blant annet planens hovedmål;

Bærumssamfunnet er klima og miljøklokt

med følgende undermål og strategier;

Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima og miljøvennlig

Derfor skal vi:

- *Være en foregangskommune på sirkulærøkonomi*
- *Redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy*
- *Legge til rette for at alle kan endre atferd og forbruksmønster, blant annet gjennom deling og gjenbruk*

Og hovedmål;

Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

med følgende undermål og strategier;

Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør

Derfor skal vi:

- *Bygge mindre ved å gjenbruke og ha fleksible bygg som er tilrettelagt for sambruk og flerbruk*
- *Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk*
- *Føre klimaregnskap og klimabudsjett for å nå våre mål*

Den langsiktige arealstrategien har følgende relevante strategier;

- *Ta vare på og styrke Bærums særpreg med grønne landskaper og småhus utenfor sentrumsområder og knutepunkt*
- *Sikre stedlige kvaliteter ved å ta vare på kulturminner og -miljø*
- *Stille krav om og ta i bruk arkitektur og kunst som identitetsbyggende elementer*
- *Bruke kommunens formålsbygg som virkemiddel for å fremme ønsket stedsutvikling og arkitektonisk kvalitet*

I arbeidet med *Kommunedelplan for Kulturmiljø og kulturlandskap* skal dette hensynet vektlegges og videreføres.

Kommuneplanens arealdel 2022-2042

Kommuneplanens arealdel er under revisjon, og på høring i perioden 12.10-05.12.2022. Revidert arealdel bygger videre på og konkretiserer en rekke av målene og strategiene i samfunnsdelen. I arealdelen er kulturminner og -miljø løftet frem i planen gjennom bruk av temakart, hensynssoner med tilhørende bestemmelser; gjennom plankrav og kvalitetskrav, samt krav knyttet konkret til temakartet. Ved utarbeidelse av temakartet ble gjennomførte verdisettinger av kulturminner (SEFRAK-objekter) innarbeidet. Dette arbeidet vil videreføres i arbeid med *Kommunedelplan for Kulturmiljø og kulturlandskap*.

Klimastrategi 2030

Klimastrategien vektlegger blant annet renovering av eksisterende bygningsmasse som et satsingsområde - fremfor å rive. Gjennom satsingsområde *Fremtidsrettede boliger og bygg*, er det sagt at;

2.1.3 Kommunen bygger for fremtidens behov med mer fleksible løsninger og sambruk av arealer. Rehabilitering av bygg er prioritert fremfor å rive og bygge nytt.

Arkitekturstrategi

Det er under utarbeidelse en arkitekturstrategi for Bærum. Her arbeides det med videreføring av fokuset på kvalitet i omgivelsene som er vektlagt i kommuneplanen. For hensynet til kulturminner vektlegges viktigheten av å ivareta områders mangfold, historiske spor og bebyggelse fra ulike tidsepoker som er med på å danne områders identitet. I tillegg settes det fokus på skala, proporsjoner og overganger mellom områder med ulik type bebyggelse og skala.

Dagens situasjon og utfordringer

Bærum kommune er rik på kulturminner, og har mange områder av ulik karakter som har bevart sin karakter og bidrar til å skape stedsidentitet. Enkelte områder har likevel mistet en del av sitt kulturhistoriske særpreg. Eksempel på dette er Sandvika og Bekkestua som bærer preg av knutepunktsatsing med fokus på vekst og fortetting, på bekostning av kulturminner og til dels tap av stedsidentitet.

De siste 10 årene har eplehagefortetting skutt fart. Stadig flere eiendommer har blitt fortettet med en eller flere boliger. Dette er en utvikling som sterkt reduserer opprinnelige kvaliteter i Bærums

villaområder, som tradisjonelt har vært preget av store hager og mye grønt mellom husene. I flere av de klassiske villastrøkene er nå tålegrensen nådd.

Bærums Verk og Høvik Verk (Veritas) er to vellykkede eksempler der gamle industrianlegg har blitt bevart gjennom ny bruk og der det også med hell er tilført nye bygninger. Kulturminnene har her medvirket til verdiskaping ved å gi bedriftene identitet knyttet til stedet. Dette er grep som vil være høyaktuelt fremover, når hensynet til klima og miljø, herunder gjenbruk/ny bruk av eksisterende bebyggelse, får større fokus.

Tap av SEFRAK registrerte bygninger

Totalt 616 SEFRAK-registrerte bygninger i Bærum har gått tapt siden de ble registrert på slutten av 1990-tallet. Dette utgjør 21 % akkumulert tap, noe som gir en årlig tapsprosent på ca. 0,75 %. Det må imidlertid presiseres at 99 av de 616 registrerte objektene var ruiner eller tufter av hus allerede på registreringstidspunktet. Holdes disse utenfor, er det akkumulerte tapet i løpet av ca. 25 år 18 %.

Bærums akkumulerte tapsandel er lavere enn andre presskommuner som er undersøkt i Riksantikvaren miljøovervåkingsprogram for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner. Nittedal har f.eks. en akkumulert tapsprosent 33 %, Tromsø 29 % og Sandnes hele 43 %. En mulig forklaring på Bærums relativt lave tapsandel, kan være at SEFRAK-registreringen i Bærum omfatter en stor andel boliger som ikke har vært revet eller har forfalt fordi de fortsatt er i bruk og har høy økonomisk verdi.

Fokus og oppgaver i planarbeidet

Det ligger mye kunnskap om kommunens kulturminner og -miljø i gjeldende KDP. I løpet av den senere tid er det i tillegg utført nye / oppdaterte registreringer med verdisetting av enkeltminner. Dette danner et viktig grunnlag for å kunne vurdere og prioritere våre kulturminners verneverdi og rolle i den videre utviklingen av Bærumssamfunnet, og vil innarbeides i og legges til grunn for revisjon av planen.

Ved fastsettelse av Kommuneplanens samfunnsdel og det oppfølgende arbeidet med arealdelen, er hensynet til klima og miljø, kvalitet i våre omgivelser og bokvalitet kommet tydeligere på banen. Hvilken rolle kommunens kulturminner og -miljø kan bidra til å bygge opp under målene om klima, miljø og kvalitet vil være sentralt i dette revisjonsarbeidet. Dette innebærer en ombygging av planens struktur og innhold samt en videreføring og videreutvikling av kartlagte objekter og behov for videre kartlegginger og verdisetting.

Småhus er også et gjentagende tema i kommunens administrative arbeid. En stor andel av kommunens småhus inngår som del av kulturminneverdiene. Hvordan kulturminneperspektivet kan bidra til å løfte og forenkle vurderinger og prioriteringer i disse områdene vil også være en oppgave i planarbeidet.

Dagens digitale samfunn stiller også krav til tilgjengeliggjøring av eksisterende data og planer i nytt og digitalt format. Gjennom dette arbeidet er det ønskelig å utvikle en oppdatert innsynsløsning for kart og plan.

Under utdypes de planlagte oppgavene i planarbeidet:

Forhold til overordnede målsettinger

Kulturminner og -miljø som kvalitet i utviklingen av Bærumssamfunnet og hvordan dette er verdier som kan bidra til identitetsbygging og være kvalitetsskapende elementer i utviklingen av bo- og bymiljøer i Bærum vil være viktig grunnlag for videre forvaltning av våre kulturminner og -miljø. Dette vil inkludere verdisetting og prioritering av de aller viktigste kulturmiljøene. Planen vil videre belyse hvilken rolle kulturminner og kulturmiljøer spiller med tanke på klima- og miljøutfordringer og som bidragsyter inn mot sirkulærøkonomien.

Gjennom handlingsplanen vil det konkretiseres hvordan dette hensynet bør følges opp ved videre tiltak, planer og føringer.

Planens oppbygging

Planens oppbygging og struktur skal revideres til å imøtekomme de målsettinger som kommunen har satt seg, og bygge opp under de problemstillingene man står overfor i dagens forvaltning av kulturminner og miljø. Planen skal dermed bidra til en enklere og tydelig saksbehandling. Nye elementer som må innarbeides som del av planen

- Forhold til overordnede målsettinger
- Prioritering og verdivurdering av kulturmiljø og enkeltminner (SEFRAK)
- Småhusbebyggelse som del av kommunens kulturminneverdier
- Nyregistreringer og verdivurderinger av kulturmiljø

Registreringer

Det skal gjøres ajourhold av flere kulturmiljø kategorier/data i kommunen.

Bebyggelse 1920-1940 – Kontrollregistrering og verneverdivurdering

Kartlegging – metodikk

Som oppfølging av Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum 2010-2020 ble det i årene 2012 og 2013 gjennomført registreringer av 1900-tallets bebyggelse i Bærum. Denne ble avgrenset til å gjelde epoken etter SEFRAK og frem til Krigen. Bebyggelse fra 1920-1940 ble registrert i samarbeid med Riksantikvaren og har menge likheter med SEFRAK registreringens oppbygging. Kontrollregistrering og verdivurdering av disse objektene er planlagt høsten 2022.

Verdivurdering utført etter metodikk utarbeidet av Buskerud fylkeskommune i sin tid. En samlet oppsummert verneverdi som er utarbeidet etter en vekting av delverdier bestående av; Aldersverdi, autentisitet, miljø/strøksverdi, representativitet, sjeldenhet, arkitektonisk verdi og symbolverdi. Samlet verneverdi klassifiseres i gruppene; «svært høy», «høy», «middels» og «lav».

Registreringer

Vi har valgt å gjøre en kontrollregistrering høsten 2022 av materialet for å dokumentere tap, endringer og gjenstående kvaliteter. Kontrollregistreringer blir utført av eksternt konsulentfirma. Omtrentlig 3000 objekter skal gjennomgås.

Krigsminner – registrering/Kartfesting

Det har vært flere runder med registrering av krigsminner. Dette er et materiale som har vært noe uklart til tross for nærhet i tid.

Registreringer

Første krigsminnerapport kom i 1997/98 med nedleggelsen av Fornebu lufthavn. I 2016 ble vår første registrering utført internt. Da ble krigsminner fra ulike kilder sammenstilt og samlet inn i kulturminnelaget i Bærumskart. I etterkant ble det tydelig at dette ikke var uttømmende. Våren 2022 ble det derfor gjennomført en kartlegging av krigsminner. Denne gang av ekstern konsulent. Resultatet ble til slutt presentert med fotodokumentasjon og beskrivelser før det ble importert inn i kulturminnedatabasen Askeladden med tilskudd fra Riksantikvaren. Krigsminner er ikke gitt en verdivurdering og er ikke automatisk fredete kulturminner.

Verdifulle bygningsmiljøer/Villaområder (1920-1940)

Grunnlaget for registreringen ble lagt i 2012 og 2013 gjennom bygningsregistreringen. Målet her var å identifisere verdifulle og tidstypiske boligmiljøer. Sammenhenger mellom eldre bebyggelse, villaveier og hager står sentralt i arbeidet. Klare miljøer vil ha status som kulturmiljø, hvorpå de som fremstår som mest verdifulle vil danne grunnlaget for hensynssoner inn mot Kommuneplanen.

Kulturmiljøer

Dagens registrerte kulturmiljø har i stor grad en upresis avgrensning, gjerne kun avmerket med punkt/sirkel. Det er derfor behov for å foreta en gjennomgang av tidligere registrerte kulturmiljøer/bygningsmiljøers avgrensing, samt gjøre en bedre beskrivelse på hva som representerer verneverdien i bygningsmiljøene. Ved å synliggjøre hva som faktisk representerer særpreget og kvalitetene med de ulike bygningsmiljøene, vil kartleggingen få en kvalitetsheving som igjen vil forenkle saksbehandling. Kulturmiljøene vil få en vurdering av verneverdi som skal peke på om disse kvalitetene er unike eller sjeldne i Bærumssamfunnet.

Kartlegging – metodikk

Kulturmiljøene skal avgrenses ut ifra eksisterende situasjon og gis en tydeligere grense. Verdivurderingen vil basere seg på verdivurderingen gitt i datasettene for SEFRAK og villabebyggelse 1920-1940 med supplerende og overordnede "miljøkvaliteter" – attributter som vurdering av et helhetsbilde av det gitte kulturmiljøet. Attributtene vil til eksempel være tun-formasjoner, hageanlegg, gateløp, strukturer og/eller forholdet berørte eiendommer seg imellom.

Digitalisering

Et overordnet mål vil være å sørge for at planen blir godt presentert i et digitalt format. Gjerne som en som "kulturmiljøportal". En slik portal vil samle relevante kulturmiljødata slik at man enkelt kan holde oversikt, samtidig som man kan se dette opp mot relevante plandata. I tillegg vil selve planen for kulturmiljøer og kulturlandskap bli presentert her. Her vil en ha tilgang til de ulike delene av planen, tilhørende veiledningsmateriell og en innsynsløsning mot kart. Det vil gi en bedre helhetlig oversikt over kulturmiljøer, forvaltning av disse og bidra til å forenkle arbeidet ved neste rullering/revisjon.

Handlingsdelen

En kommunedelplan for kulturmiljø og kulturlandskap er ment som et styringsverktøy hvor handlingsdelen er en vesentlig del. Handlingsplanen skal være en oversikt over planlagte tiltak/oppgaver med prioritering og tidsrammer. Gjennom handlingsplanen vil det konkretiseres hvordan kulturmiljøer, som er en kvalitet i den videre utviklingen av Bærumssamfunnet, er identitetsskapende og kan bidra inn med på spørsmål knyttet opp til klima og miljø.

Oppgavene innenfor kulturmiljøforvaltning organiseres gjerne i fire hovedkategorier: Kartlegging/kvalitetssikring, forvaltning/bevaring, formidling/informasjon og verdiskaping.

Handlingsplanen vil ha fokus på følgende tema:

- Kartlegging/kvalitetssikring
    - Hvordan kulturminner og -miljø kan bidra til å bygge opp under overordnede målsettinger knyttet til klima, miljø og kvalitet i videre utvikling av Bærumssamfunnet
    - Nye behov for karlegging og kvalitetssikring av kulturminnedata
        - Selv om arbeidet medfører både oppdatering av eksisterende registreringer og nye registreringer vil dette alltid være et pågående prosjekt. Til tross for alders og tidsspenn er ikke datagrunnlaget et dødt materiale. Handlingsplanen vil derfor inneholde en oversikt over gjenstående registreringer og kartlegginger/analyser med evt. tidsrammer, ressursbruk og nødvendig finansiering.
- Forvaltning/bevaring
    - Kompetansebehov
        - Kulturmiljø i et klima/miljø perspektiv
        - Enkelt ombruk og gjenbruk
        - Klimatilpassing av kulturmiljø
    - Styrke samhandling med eksterne aktører, eksempelvis bygningsvernsentra, historielag og fortidsminneforening
    - Styrke samhandling med interne aktører (Regulering, Byggesak, Eiendom, Naturmangfold).
    - Lokalisere områder med behov for regulering med hovedfokus på småhusområdene med hensyn på kulturmiljøinteresser og verdier (områdekarakterer, bygg og hageanlegg)
    - Styrke forvaltning av kulturlandskap med skjøtsel og naturmangfold.
- Formidling/informasjon
    - Tilgjengeliggjøring av informasjon om kulturminner, byggeskikk, historie, databaser, skilting av viktige kulturminner, oppfordring til frivillig innsats gjennom historielag og fortidsminneforeninger.
    - Interne og eksterne tilskuddsordninger. Hvem kan søke til hva og hvor?
    - Veiledningsmateriell
        - Hovedmålet er på sikt å få utarbeidet en lett tilgjengelig “kunnskapsbank” for boligeiere og saksbehandlere i kommunen som blir en kilde til kunnskap for tiltak som berører kulturminner. Vi ser for oss at tematikken her tar opp godt kjente konfliktområder mellom ulike tiltak og bevaringsverdig bebyggelse.
- Verdiskaping og kulturarv
    - Bruke kulturarven som grunnlag for bærekraftig verdiskaping og utvikling av lokalsamfunn og næringsliv. Kulturarven har stor betydning for utviklingen av gode, attraktive og levende lokalsamfunn, ikke minst som grunnlag for næringslivet. Eksempelvis «vern gjennom bruk».

Fremdrift

Målsettingen er å legge frem forslag til kommunedelplan for kulturmiljø og kulturlandskap til politisk behandling i slutten av 2023/starten av 2024.

Overordnet fremdriftsplan for arbeidet:

Fastsettelse av planprogram	Vår -23
1.gangsbehandling av plan	Sommer/høst -23
Høring/Offentlig ettersyn	Høst -23
Fastsettelse av plan	Vinter -23/-24

Medvirkning

I planprosessen legges det opp til en god medvirkningsprosess, der alle interesserte og berørte parter skal ha mulighet til å komme med innspill både før, under og etter at det ferdige plandokumentet legges ut til offentlig ettersyn.

Planprogrammet er første anledning til å komme med innspill til planens temaer og innhold. Planprogrammet skal ikke ta stilling til enkelte objekters verneverdi og mindre detaljer i planen, men si noe om bakgrunnen for at planarbeidet skal settes i gang og om planens hovedretning og avgrensning.

Ved fullendt registrering og verdisetting av kulturminner 1920-1940 og Sefrak-registrerte /verdisatte bygg, vil det av sendes brev til eiere av disse kulturminnene.

I høringsperioden vil det annonseres og sendes brev i tråd med lovens krav. I tillegg vil det gjennomføres medvirkningsaktiviteter, eksempelvis som:

- Åpne Kontordager
- Høringsmøter
- Dialog og samhandlingsmøter med særinteresseorganisasjoner og velforeninger

Det vil også vurderes behov for å løfte planen til Regionalt planforum.